

NAMAZDA İNCELİKLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, tâc-ı ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا صَلَّيْتَ، فَلَا تَبْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَلَا عَنْ يَمِينِكَ،

وَلَكِنْ أَبْزُقْ تِلْقَاءَ

شِمَالِكَ، إِنْ كَانَ فَارِغًا، وَإِلَّا فَتَحْتَ قَدَمَكَ

الْيُسْرَىٰ وَادْلُكُهُ

(حم. د. ه. طب. حب. ك. ض. عن طارق بن عبد الله المحاربي)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 52/9 (*İzâ sallayte, felâ tebzukanne beyne yedeyke, ve lâ an yemînike, velâkin übzuk tilkâe şimâlike, in kâne fâriğan, ve illâ fetahte kademike'l-yusrâ ve'dlühkü.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize, üzerimize olsun... Rabbimiz dünyanın ve ahiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü hayırlarına, iyiliklerine cümlemizi erdirdin... Dünyanın ve ahiretin her türlü şerlerinden, kötülüklerinden cümlemizi korusun...

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şeriflerini okumak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına geçmeden önce Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin ruh-i pâkine bizlerden âcizâne hediye olsun diye ve onun âlinin, ashâbının, etbâının cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyemizin ruhlarına;

Eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddîn Hocamızın ve kendisinden yetiştiğimiz, feyz aldığımız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın hâsseten ruhlarına hediye olsun, bu hadîs-i şerifleri nakil ve rivayet eden alimlerin, ravilerin, hadisçilerin, muhaddislerin ruhları şâd olsun diye;

Şu beldeleri fethedip bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan ecdadımızın, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Câmimizin bânisi İskender Paşa'nın ruhu için ve

camimizin çevresinde metfun olanların ruhları için, beldemizin medâr-ı iftihârı enbiyâ Yuşa AS, sahabeden Ebû Eyyûb el-Ensârî ve sair ashâb-ı kirâmın ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemeye buraya gelmiş siz kardeşlerimizin de bütün geçmişlerinin, yakınlarının ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, nurları ve sürurları, sevinçleri ziyade olsun, kabir istirahatleri artsın, Allah-u Teâlâ Hazretleri makamlarını daha yüksek eylesin diye;

Bize de hayatımızda iyi bir kul olmayı nasip eylesin, ömrümüzü Kur'ân-ı Kerîm'in ışığı ile Peygamber Efendimiz'in sünneti yolunda geçirmeyi ve hiç boş geçirmemeyi, Ümmet-i Muhammed için, kendimiz ve yakınlarımız, dünyamız ve ahiretimiz için daima faydalı şeylerle meşgul olmamızı nasip eylesin diye, bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyalım, öyle başlayalım!

.....

a. Namazda Tükürülmemesi

Râmûzü'l-Ehâdîs kitabının 52. sayfasının 9. hadisindeyiz. Hadisin çok kaynakları var, hadisten sonra uzun sıralanmış. Ahmed ibn-i Hanbel'de, Ebû Davud'da ve sairede var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.328, no:3307; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.313, no:8171; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.III, s.74, no:824; Ziyâü'l Makdîsî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.236, no:140; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.106, no:124; Târık ibn-i Abdullah el-Muhâribî RA'dan.

إِذَا صَلَّيْتَ، فَلَا تَبْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَلَا عَنْ يَمِينِكَ،
وَلَكِنْ أُبْزُقُ تِلْقَاءَ

شِمَالِكَ، إِنْ كَانَ فَارِغًا، وَإِلَّا فَتَحْتَ قَدَمَكَ
الْيُسْرَى وَادْلُكُهُ

(حم. د. ه. طب. حب. ك. ض. عن طارق بن عبد الله المحاربي)

RE. 52/9 (*İzâ sallayte, felâ tebzukanne beyne yedeyke, ve lâ an yemînike, velâkin übzuk tilkâe şimâlike, in kâne fâriğan, ve illâ fetahte kademike'l-yusrâ ve'dlühü.*)

(*İzâ sallayte, felâ tebzukanne beyne yedeyke, ve lâ an yemînike*) “Namaz kılarken ön tarafına da, sağ tarafına da sakın ha tükürme! (*Velâkin übzuk tilkâe şimâlike, in kâne fâriğan*) Şayet sol tarafın boşsa, o tarafa tükürürsün. (*Ve illâ fetahte kademike'l-yusrâ ve'dlühü*) Sol ayağının olduğu yere tükürürsün, sonra da üstünü kumla örtüverirsin.”

Muhterem kardeşlerim!

İslâm dini niye Arabistan'da çıktı?

Allah bilir; çok hikmetleri, sebepleri vardır. O zamana kadar hiçbir Peygamber'in gitmemiş olduğu bir yerde çıktı ve çok görgüsüz, medeni seviyesi çok fakir, çok düşük, imkanları çok az olan; o bakımdan kimsenin sıcağından, susuzluğundan, kötü şeyinden [havasından]

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.497, no:19948; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.314, no:2266.

dolayı raġbet etmediği bir yerde İslâm yerleşti, gelişti, bitti, büyüdü. Cihanı dalları, gölgesi, şânı, şevketi kapladı, her tarafı tuttu.

İnsanlar tabii güzel vadilerde, mâmur yerlerde, eskiden beri dünyanın manzarası, latîf havası, suyu, âb u havası güzel yerlerinde yerleşmişler. Oralara kim gider sıcakta, kim dayanabilir o mahrumiyete? Ancak tek tük su olan, birkaç ağaç biten yerlerde yaşamışlar, ya da su, yağmur olmadığı zaman otlar sararınca, bir yeri bırakıp öbür tarafa giden göçebeler, yani bedevîler, çölde dolaşan insanlar yaşamış.

Bunlar bilgi, görgü, ahlâk bakımından çok zayıf insanlar ama bu neyi gösteriyor?

İslâm'ın büyüklüğünü gösteriyor. Yani öyle bir kavme, cahiliye çağı yaşayan, çocuklarını gömen, kız çocuklarını toprağı kazıp da diri diri gömen, kız çocuğı olduğu zaman kız çocuğum oldu diye utancından insanlar arasına çıkamayan, kız çocuklarını hakir gören bir kavmi dünyanın en medenî kavmi; en pis kavmini en temiz kavmi haline İslâm terbiyesi değiştirdi getirdi. Bu İslâm'ın büyüklüğünü gösteriyor; tesir o kadar muazzam ki en kötü nümune, en iyi oluyor. Neredeyse bakır altın oluyor. Cüruf altın oluyor, sâfîleşiyor. Bu İslâm'ın büyüklüğünü gösteriyor.

Efendimiz bunu nasıl yaptı?

İslâm'ı koca Arabistan'a yaymış. Geçen gün duyduğum zaman hayret ettim, o kadar savaş yaptı 200 küsur kişi ölmüş. Çok insan ölmemiş. Kan dökmeden... Evet, savaşlar olmuş ve

saire ama çok, çok güzel idare ederek, kan dökmeden, ancak çok azılıları öldürerek, çok güzel bir tarzda İslâm'ı yaymış ve o insanlara medeniyeti öğretmiş.

Temizlenmeyi, güzellikleri öğretmiş; ahlâkın, kalbin güzelleşmesini öğretmiş ve muazzam, muhteşem insanlar, çok büyük alimler, asırlar boyu yazdıkları eserler okunan çok kimseler yetişmiş. O ümmîlerin, cahillerin arasından öyle insanlar yetişmiş ki bunlar dünyanın her yerine medeniyet götürmüşler.

Avrupa da çok berbat durumdaymış, oraya da medeniyeti götürmüşler. Afrika'ya, Asya'ya, dünyanın her yerine, Mısır'a götürmüşler. Mısır'da kıtlık olduğu zaman, yine kıtlık oldu, nehir kız istiyor diye zavallı kızcağızı, kızlarından bir tanesini seçip Nil nehrine merasimle atarlarmış. Vahşet!..

Seyahatname yazmış olan İbn-i Fadlan diye bir büyük seyyah var; Sibiryaya taraflarında öyle şeyler anlatıyor ki... Oraları gezmiş, Moskova'nın kuzeyindeki o kâfir kabilelerin adetlerini anlatıyor. Dinî merasim diye bir kadına neler neler yaptıktan, ne rezaletlerden sonra, içki içire içire merasim olarak nasıl öldürdüklerini anlatıyor.

Ne kadar vahşet!.. İnsanın tüyleri diken diken oluyor.

(El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm) ki, Allah'a hamd ü senâlar olsun ki, dünyaya İslâm gelmiş ki insanlar cahillikten, vahşilikten, hunharlıktan, gaddarlıktan onun sayesinde

kurtulmuşlar.

Ama nasıl öğretmiş Efendimiz?

Çocuğunu terbiye eder gibi; el, ağız, burun yıkamasını, taranmasını, misvak kullanmasını her şeyini öğreterek... Düşünebiliyor musunuz, Peygamber Efendimiz o devirde, o kadar mahrumiyetli bir yerde misvak kullanıyor. Ağızınız temiz olsun diyor. Ağız temizliği 1400 yıl önce kimsenin hatırında hayalinde yokken, ağız temizliğine önem veren ve inci gibi dişlere sahip olan bir ümmet meydana getiriyor.

Neden?

Misvak denilen ot, kökü veya dalı öyle bir özelliklere sahipmiş ki, doktor arkadaşlar söylüyorlar, içinde dişlerin çürümesine sebep olan asitleri söndüren maddesi var. Antiseptik yani mikrop öldüren özellikleri var. İşte dal, o dalı kesecek ağızını onunla temizleyecek; diş etleri sağlam, ağız sıhhatli, dişleri inci gibi bembeyaz pırıl pırıl, kokmayan temiz bir ağız... Her şeyin temizliğine ne kadar önem vermiş.

Neye önem vermiş?

Koltuk altlarının, kasıkların kazınmasını önem vermiş; tırnakların kesilmesini öğretmiş, her şeyi öğretmiş... Tabii insan bebeğini yetiştirirken altını temizliyor, çişini kakasını annesi bakıyor temizliyor, tırnağını kesiyor ve sâire... Evlat yetiştirmek kolay değil.

Ümmet yetiştirmek daha zor, çünkü insanların içinde hepsinin akıllı başka başka... Akıllısı delisi var, anlayanı anlamayanı var. Peygamber

Efendimiz'in yakasına yapışıp ensesi acıyacak kadar sıktırıp;

“—Yâ Rasûlallah! Şöyle mi böyle mi?”

Ya mübarek dur, karşındaki peygamber... Yani nasıl muamele edeceğini bilmeyeni var. Hutbedeyken çıkıp;

“—Yâ Rasûlallah! Bilmem ne...” filan diye laf söyleyenleri var. Müslümanlar ibadet etsin diye mescid bina edilmiş ama bizim mescidlerimiz gibi kapalı değil; hayvan, keçi filan atlayıp girmesin içeriye diye etrafı çitle çevrilmiş; hurma dallarıyla gölgelendirilmiş; zemini kum... Öyle nerede, halıyı kim döşeyecek de kim koyacak oraya? Halıyı, kumaşı nerede bulacaklar?

Hayvanları kurban ettikleri zaman derilerini kuruturlar, terbiye ederlermiş; bir kısmı deriden elbise yaparlarmış. Temiz, temiz ama yağmur yağdığı zaman zavallıların elbiseleri yünden, deriden olduğu için, ne kadar kesseler de, tüyü az olsa da mescidin içi ağıl gibi kokarmış. Koyun kokusu... Temiz ama kokusu öyle olurmuş.

Bu hadîs-i şerifi anlatmak için bu ön bilgiyi anlattım. “—Namaz kılarken pat önünüze tükürmeyin!” diyor.

Halbuki başka hadîs-i şeriften biliyoruz ki, insan mescide tükürürse, Arş-ı A'lâ zangır zangır titrer. Doğru bir şey değil ama e adamlar adam olacaklar, daha adam olmadılar; yavaş yavaş yetişecekler, Peygamber Efendimiz onları yetiştirecek.

“–Önünüze tükürmeyin!” diyor.

Çünkü zaten kible tarafı muhteremdir. Normal zamanda da, mescidin dışındayken de kible tarafına tükürülmez. Yüz numaranın yönü, önü ve arkası o tarafa dönük olmaz. Kible, kible tarafı çok muhterem.

“–Öne tükürmeyecek... Sağa da tükürmeyecek, sağ da muhterem. Eğer boşsa sol tarafa, sol ayağının olduğu yere tükürsün, sonra da üstünü kumla örtüversin.” diyor ki, meydanda bir şey kalmasın diye.

Doğrusu sıra sıra, adım adım söyleyelim; “Hınkırması, tükürmesi geldiği zaman kendisini tutarsa, hatta dışarıyı kirletmektense tükürüğünü yutarsa, ona çok şifa olur, çok sevap olur.” diye bildirdiği hadisler var.

“–Tükürürse Arş-ı A'lâ zangırdar.”

Yani iyi bir şey yapmadığını bildiren hadîs-i şerifler var.

“–E bütün bunlara rağmen ille şey tükürecekse, toprağın üstünde durmasını diye ayağı ile kumla kapatsın, örtsün.” diye Peygamber SAS tavsiye etmiş.

Tabii oralardan buralara gelmişiz, şimdi Yirminci Asır'da yaşıyoruz, çok imkânlarla sahibiz. Bizim imkânlarımız çok fazla; soframızdaki, evlerimizdeki, gardıroplardaki imkânlar...

Köyde ben hatırlarım, çeşme 15 dakika aşağı çukurda. Oradan testiği dolduracaksın, eve getireceksin, suyu öyle kullanacaksın, evde su yok... Su bol olsa, gittiğin zaman suyu alsan,

canına minnet... Bir de orada iki-üç saat kuyruğa gireceksin, ondan sonra su iğne gibi akar, bekleyeceksin... Şimdi evinde açıyorsun musluğu sıcak su soğuk su, sular şarıl şarıl akıyor.

Eskiden birisi birisine evlilik teklif ederken dermiş ki:

“—Ya gel benim teklifimi kabul et, ben senin nikâhına talibim, seninle evleneceğim, seni nikâhlım olarak almak istiyorum. Sana çok iyi bakacağım; elini sıcak sudan soğuk suya değdirmeyeceğim...”

Şimdi her şey bol el-hamdü lillâh. İşte bu eski halleri de göz önüne getirelim de anlayalım...

Şimdi Peygamber Efendimizin mescidine gidiyorsunuz, bir ucundan kapıdan giriyorsunuz; *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*. Namaz kıla-
cağınız yere gidinceye kadar yoruluyorsunuz; yürü Allah' ım, yürü Allah' ım yürü... Direkler, mermerler... Pırıl pırıl, tertemiz. O Pakistanlı, Bangladeşli temizleyiciler suları, deterjanları dökerler, silerler süpürürler, gıcır gıcır parlattılar, pırıl pırıl... İnsan mermerlere şöyle gözün alabildiğine kadar bir baktı mı, iki tarafta direkler sonsuza kadar, önünde de mermer havuz gibi böyle...Nerede, nerede o eski mahrumiyet!..

Peygamber Efendimiz'in hücrelerini, evinin odalarını yıkacakları zaman... Yıkmişlar... Keşke yıkmasalardı, aynen kalsaydı, mescidi öbür tarafa doğru büyütselelerdi. Yıkmişlar, onu koruyamamışlar, ona ayrıca ağlamak

lazım. Fakat yıkarken o zamanın müslümanları ağlaşmışlar. Hatıralar gidiyor, izler siliniyor o ayrı. Neden ağlaşmışlar, onların ağlaması neden?

Ağlamaları, keşke bunlar yıkılmasaydı da, millet Peygamber Efendimiz'in odalarının nasıl sandık gibi küçücük küçücük olduğunu, ne kadar daracık, ancak içinde bir insanın uzanabileceği kadar küçük olduğunu; nasıl mütevâzi, basit, sade bir yaşayış içinde olduğunu görseydi...

İsteseydi, bir güzel nizam, güzel bir ev yapacak parası yok muydu? Vardı. Para eline bazen yığınla, sürüler halinde gelirdi; ganimet olarak veyahut daha başka hediyeler şeklinde gelirdi ama Peygamber Efendimiz yanında tutmazdı.

Hatta, "Rasûlullah'a layıktır." diye güzel bir yatak getirmişler, altına sermişler... Hurma dalları üzerinde yapılmış hasırda yatıyor; yüzüne, eline kıpkırmızı iz bırakıyor... Hurmanın örgüsü üzerinde yatmak kolay değil. Hadi bir güzel yatak...

Demiş ki:

"—Ya bu akşam ne yaptınız?"

Yâ Rasûlallah! Rahat edesin diye filanca bir güzel yatak, şilte, minder yaptırmış, altına onu serdik.

Demiş ki:

"—Çok rahat ettim, teheccüde kalkamadım. Kaldırın bunu! Teheccüde kalkmama mâni oldu."

İnsan, yorgan yatak rahat olursa kalkamaz.

Gevşer, rahat ettiği için kalkamaz.

“—Bunu kaldırın! Teheccüd namazını kaçırdım, uyuya kalmışım, bunu kaldırın!” demiş.

Demek ki çok rahat olmasını istemiyor, özellikle istemiyor.

Cebrail AS gelmiş:

“—Yâ Rasûlallah! Allah-u Teâlâ Hazretleri’nden sana selâm

getirdim; dilersen şu karşındaki dağları senin için altın yapacak.”

Bugün hala söylüyorlar Uhud Dağı’nda altın var diyorlar, Allahu a’lem... Eteklerinde evler var filan ama kimse oralara kazma vurmuyor.

Dilersen bu dağları sana altın yapacak.

“—İstemem!” demiş.

“—Yâ Rasûlallah! Allah seni serbest bıraktı, istersen bir peygamber ol ama hükümdar peygamber ol! Nasıl Süleyman AS, Davud AS büyük bir hükümdardı... İstersen öyle bir hükümdar peygamber ol.

“—Yok, ben bir kul peygamber olmayı tercih ederim. Bir gün doyayım, şükredeyim: bir gün yemek bulamayayım sabredeyim, oradan sevap kazanayım.” buyurmuş.

Mütevâzi yaşamış. Fukaranın yanına gitmiş, onların haliyle hallenmiş. Eline gelen imkânları değerlendirseydi, azıcık kendisine ayırsaydı, mutlaka çok güzel gölgelikler yapardı, çok güzel kerevetler, sedirler yapardı, çok güzel şilteleri olurdu. Böyle bizim üstüne oturduğumuz,

arkamıza yaslandığımız gibi deve yünü olurdu, koyun yünü olurdu. Koyun var, koyun bol, elbette yün yataklar ve saireler olabilirdi. Efendimiz istemedi, sade yaşadı.

Eh, sadeliğe ve gösterişsizliğe bizim de mümkün olduğu kadar gayret etmemiz, dünyaya değil ahirete çalışmamız lazım. Dünyayı mamur etmeye değil, ahireti imar etmeye, ahiretimizi mamur kılmaya koşmamız lazım. Asıl iş bu. Yani dünyadaki zevk ü sefâ, eğlence zevk, çenk çengi, oyun değil aslında ama şu anda biz bunun içine batmışız... Şu anda çok müslümanlar evlerde, o lüksün, o zevkin içinde.

Hatta misafir odalarımızdaki yenilmez içilmez, işe yaramaz eşyaları şöyle toptasak:

“—Ver bakalım, bu kristal vazo yenilir mi içilir mi?” “—Yok, yenilmez içilmez.”

“—Ne işe yarar bu, kaç para verdin buna?”

“—50 bin, 100 bin, 150 bin, 300 bin, 800 bin...”

“—Ne işe yarar bu?”

“—Vazo işte hocam!.. Güzellikten anlamıyor musun, kristal vazo, çok pahalı bu...”

“—Ee, ne işe yarar bu, yenilir mi?”

“—Yok hocam yenmez, dişlerini kırar yenmez.”

“—Ne olacak?”

“—Öyle karşıya koyacaksın, bakacaksın!”

“—Ver onu bakayım!”

Onları toptasak ne uçak fabrikaları, ne gemi fabrikaları yaparız. Memleketi ihyâ ederiz.

Misafir odasındaki süslerden vazgeçsek memleket ihyâ olur.

Yatak odasındaki kadının tuvaletinin önüne dizilmiş kutular... Bu ne?

“—Gündüz kremi.” Bu ne?

“—Öğleden sonra kremi.” Bu ne?

“—Gözlerin kenarının rimeli, bilmem nesi.” Bu ne?

“—Tırnağın ucunun bilmem nesi.” Bu ne? Kaç para harcadın buna?

“—Ne sen sor, ne ben söyleyeyim! Ha, efendi de duymasın! Efendi duydu mu biraz yüreğine oturur... Muazzam paralar...”

Umumiyetle Yahudiler, Fransızlar ve Avrupalılar imal ediyor; şu kadarcık şey, dünyanın parası. Onları toplasak hazine var orada. Misafir odalarında ve yatak odalarında hazine var. Onları toplasak; ver bakalım, bunlar yenmiyor bak... Sana iki şey lazım; karnın doysun bir, bir de örtündüğün zaman o yeter, bir de barınacağı yer. Lüzumsuz şeyleri ver...

Sandıktaki, sepetteki, büfedeki, etejerdeki fazla şeyleri alsak milyonlar, milyarlar kazanırız, biriktiririz; onlarla fabrikalar yaparız, Ümmet-i Muhammed’i doyururuz. Afrika’yı, Somali’yi, Bangladeş’i, Hindistan’ı, Filipinleri doyururuz ama öyle yapmıyoruz. İşe yaramaz bir sürü şeye paralar yatırmışız ve bir de yarış başlamış.

O öyle yapıyor, onun evinde öyle bir güzel kristal avize gördüm ki ille bende isterim.

Ya hanım, etme eyleme, işte ortalığı bu da aydınlatıyor. Ne lüzum var?

Yok ama Ahmet beylerin misafir odasındaki avize şahâne. İlle ondan isterim, ille bundan isterim...

Bursa'nın hâkimi, yani Belediye Reisi gibi, o zamanın sözü geçen eşrafından bir kimse, duymuş ki zenginin birisi Avrupa'dan bir kumaş getirmiş, hanımına elbise yaptırmış. Öteki hanımlar arasında o Avrupa'dan gelen kumaşın –ama bundan iki asır önce mesela– artık nâmı yürüyor; kadınlar kıskanıyorlar, kıvranıyorlar. Ondaki o güzel kumaş kendilerinde yok, onlar nasıl alacaklar acaba, bilmem ne. Eşraftan Belediye Reisi olan şahıs bunu duymuş. Efendisini çağırmış:

“–Siz bir kumaş getirmişsiniz, hanımız bir elbise yapmış.” demiş.

“–Tamam, getirttim.” demiş.

“–Getir onu buraya!”

Evinden getirtmiş, yok ettirmiş. Neden?

Bir kötü yarış açılacak. Bizim kumaşlarımız yetmez mi, yeter. O Avrupa'dan daha süslüsünü getirdi, öteki zengin de getirecek, berikisi de getirecek... O yeşilini aldı, bu pembesini aldı, o dallısını, bu güllüsünü aldı derken, ondan sonra haydi bir manasız, bu durumda İslâm'da yeri olmayan yarış olacak. Şimdiki müslümanların ihtiyacının seviyesi, şöyle bir çizgi çizersek, şuyrsa; füze attığımız yerlere kadar ihtiyaçtan fazla şeyleri yığsak üst üste, yukarılara çıkacak

kadar lüzumsuz şeyler var... Bolluk içinde...

Tabii israf haram, israftan kaçınmak lazım. Bu fazlalıkları derleyip toplayıp hayırlı şeylere sarf etmek, gösterişe, riyaya, israfa düşmemek lazım. İşin bir tarafı bu, dengeli, ölçülü olmak... Bir tarafı da, eski ümmetlerin perişanlığını, sıkıntısını, açlığını, kıtlığını, susuzluğunu, ıstırabını, hastalığını okudukça çok şükür diye halimize şükretmemiz lazım. El-hamdü lillâh ki ne kadar çok nimetler içindeyiz yâ Rab! Ne kadar çok nimet içindeyiz!

Tarih kitaplarından okudum, bir seyyah Endülüs'e, İspanya'nın olduğu yere gidiyor. Orada geziyor; müslüman misafiri sever, birisi evine misafir etmiş. Çocuğuna kaşlarını çatmış, bir işaret etmiş, kaybol, ortalıkta görünme diye. Tabii misafir anlamamış neden olduğunu, niye öyle çocuğuna sert muamele etti diye de kafasına takılmış.

Ayrılırken soruyor, ayrıldıktan sonra onu götüren, gezdiren kılavuzu, rehberi diyor ki;

“—Efendim, aile o kadar yoksul ki, sana bütün güçleriyle ikramı yaptılar. Şimdi çocuk ortada olsa o da el uzatacak, misafire ikramı o da isteyecek; babası onun için kovdu oradan, hadi git görünme dedi.” diyor.

Eskiler çok sıkıntılar çekmiş, biz çok bolluk içindeyiz, Allah'ın verdiği nimetlere şükredelim. Şükürümüzü arttıralım. İbadet ve taatimizi ve Allah yolunda yürümemizi, Allah yolundaki gayretlerimizi çoğaltalım. Israftan da manasız lüks yarışından da vazgeçelim.

Bu eski iptidailik... Eskiden bizim zamanımızda mendil vardı, şimdi mendil de bitti, kâğıt çıktı, cırt cırt çekiyor, buruşturup atıyor. Hanımlar da yaşadı... Hanımlar çamaşır yıkamaz. Evde Ayşe Hanım çamaşır makinesi, Fatma Hanım bulaşık makinesi, bilmem Hesna Hanım elektrikli fırın, ötekisi bilmem ne. Evde sanki dört beş tane hanım varmış gibi, hanımın bütün işlerini makineler yapıyor. Buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrikli fırın, ıvırdır zıvırdır, şunudur bunudur derken her türlü şey var.

b. Namazın Nasıl Kılınacağı

İkinci hadîs-i şerif. Abdullah ibn-i Ömer RA rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا صَلَّيْتَ، فَلَا تَبْسُطُ ذِرَاعَيْكَ بَسْطَ السَّبْعِ،
وَأَدْعِمْ عَلَى رَاحَتَيْكَ،

وَجَافِ مِرْفَقَيْكَ عَن ضَبْعَيْكَ

(طب. عن ابن عمر)

RE. 52/10 (*İzâ salleyte, felâ tebsut zirâyke basta's-sebui, ve ed'im alâ râhateyke, ve câfi mirfakayke an dab'ayke.*)

(*İzâ salleyte, felâ tebsut zirâyke basta's-*

² Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid* c.II, s.312, no:2767; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.462, no:19788; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.315, no:2267.

sebu) “Namaz kıldığında kollarını yırtıcı hayvanlar gibi yayma. (*Ve ed'im alâ râhateyke*) Kollarını dik, (*ve câfi mirfakayke an dab'ayke*) ve dirseklerini böğürlerinden aç!”

Biz namazı kılıyoruz, bu namazın kıyamı, rükû, secdesi nereden alınmadır? Meleklerden alınmadır.

Meleklerin, gök ehlinin ibadetlerini Peygamber Efendimiz SAS Mi'rac'da görmüş. Beş vakit namaz da bize Mi'rac'da farz oldu. Bu namazda melekler gibi, kimisi secde eden, kimisi rükûda olan melekler. Bizim de namazımızda her şeyimiz ilahi bir modelden alınma... Namaz, şahane bir ibadet.

Ayakta durmamız, el pençe divanda durmamız, eğilmemiz, secde etmemiz çok muhteşem şeyler. Hele secde... Kulun Allah'a en yakın olduğu an, secde hali. En yakın olduğu an. Neden?

Tevazunun en güzel ifadesi oluyor secde, onun için. Kibir yok...

“–Kibir nerede?”

Kibirli adamın kafası havada durur, burnu da bulutlara değer. Kibirli adam böyle durur. Bu secde etmiş, alnını yere koymuş. Tevazunun en güzeli, yani kulun Allah'a en yakın olduğu hal”

Tabii bu namazı nasıl kılacağız? Elimizi nasıl bağlayacağız, rükûyu nasıl yapacağız?

Rükûya vardığın zaman, geometri okuyanlar anlarlar, 90 derece olacak, yani ayakları dik ise beli de böyle olacak. Kimisi böyle eğiliyor,

kimisi böyle duruyor. Kadınlar çok eğilmez, böyle az eğilir, onların durumları farklı. Ama erkek 90 derece, yani beli yere göre düz olacak, muntazam duracak. Ellerinin ayasıyla dizlerini kavrayacak, öyle rükû edecek. Ondan sonra kalkacak secde edecek.

Secdede nasıl secde edilir? Bu hadîs-i şerifte onu tarif ediyor. Diyor ki:

(*İzâ salleyte, felâ tebsut zirâyke basta's-sebui*) “Secdeye vardığın zaman yere yaygı yayar gibi dirseklerini yayma, yere yapışık tutma! (*Ve ed'im alâ râhateyke*) Ellerin ayası içinde omuzlarından dirseklerini ayırarak şöyle dur; yani şöyle duracak, öyle yere yapışık tarzda durmayacak.” Yani kedi, köpek, tilki, kurt ve saire nasıl oturduğu zaman ayaklarını yere böyle tam yapıştırır, öyle yapışma olmayacak, yapıştırmayacak.

O *sebü'* dediği, işte o canavar, yani yırtıcı hayvanlar demek, onlar oturdu mu öyle otururlar, öyle olmayacak. Şu dirsekleri yerden kalkık olacak, elleri dik olacak, namazda böyle duracak. Onu anlatıyor...

Efendimiz rükû nasıl olacak, secde nasıl olacak şeklini tarif etmiş. Bir de bunların hepsini yaptığı zaman biraz dinlene dinlene, azaları rahat etmiş, itminan bulmuş bir vaziyette, biraz durup ötekisine öyle geçecek, birbirine bağlamayacak, hareketleri devamlı olmayacak. Duraklama duraklama duraklama duraklama... Rükû etti durakladı, kalktı durdu, secde etti durdu, secdeden kalktı, bir müddet durdu,

böyle olacak...

Bu hızlı hızlı namaz kılmak, namazın sevabını götürür. Bazılarına göre tâdil-i erkân farz olduğundan namaz, namaz olmaz. Çünkü Peygamber Efendimiz, birisi böyle hızlı kılınca dedi ki;

“—Ey filanca, sen namazını yeniden kıl, çünkü senin namazın olmadı.”

Rasûlüllah böyle söyledi, bir daha kıldı. Rasûlüllah Efendimiz’in nesini beğenmediğini bilemedi, anlayamadı, yine hızlı kıldı.

“—Yine olmadı, yeniden kıl.” dedi, ondan sonra izahat verdi.

“—Bak, rükûya eğildiğin zaman biraz bekle, bütün azalarına sükûnet yayılsın, itminan olsun. Sonra kalktığın zaman biraz bekle, azaların durulsun, hareket olmasın.” diye ağır ağır kılması gerektiğini bildirdi.

Şimdi ben burada mihrabda namaz kıldırıyorum, öyle yapmaya çalışıyorum ama gözümün şu kuyruklarından, uçlarından görüyorum ki, millet benim ağır ağır kıldırırmama dayanamıyor, neredeyse beni arkamdan itecekler... Sağdaki soldaki benden önce secdeye inmeye kalkıyor. Yasak, Peygamber Efendimiz yasaklamış. Peygamber Efendimiz’in imamdan önce hareket etmek aleyhinde çok yasakları var.

Ağır kılmaya alışacağız; alışmamışız, hızlıya alışmışız. Halbuki her duruşun bir duası da var. Mesela:

“—*Semi'allàhu li-men hamideh... Allahümme*

rabbenâ ve leke'lhamd... Hamden kesîran tayyiben mübareken fîh..."

E bunu söyleyinceye kadar, bak insan biraz durmuş oluyor.

Hızlı hızlı; *"Semi'allâhu li-men hamideh... Rabbenâ ve leke'lhamd... Allahu ekber... Allahu ekber..."* deyince bunlar söylenemiyor...

Duaları var. Mesela iki secde arasında:

"Allâhümma'ğfirlî ve'rhamnî ve'cburnî ve'rzuknî ve'hdinî ve âfinî va'fu annî."

Bunları söyleyinceye kadar epeyce duruluyor. Bunu söylemediği zaman, hızlı oluyor, ta'dil-i erkân yerine gelmemiş oluyor, namazın da tadı olmuyor.

Sonra insan söylediği şeyin mânâsını düşünecek, yaptığı hareketin ne anlama geldiğini bilecek. Allah'ın huzurunda secdeye kapanıyor, ne kadar mühim şeyler. İmamın ağır hareket etmesi lazım, şahısların da tek tek kıldığı zaman yine ağır kılması, hızlı kılmaması lazım.

Efendim, camide ağır ağır kılıyor da evinde çok çabuk kılıyor. O da riya imiş. Neden?

Camide başkaları var diye ağır ağır kılıyor, evinde kimse yok diye bildiği gibi hızlı kılıyor. Evinde de, kimsenin görmediği yerde de ağır ağır kılacak. İslâm'da gösteriş yok, her şeyi usulüyle yapmaya çalışmak lazım. İmamdan evvel davranmayacaksınız.

Kimisi mesela imamın kıraatinden anlıyor ki kıraatin sonuna geldi, ellerinin bağını çözüyor, hazırlanıyor.

Aferin maşaallah, ne akıllısın, rükûya varacağını anladsın, madalya istiyor.

O hüner değil ki! Hele bir *Allahu ekber* desin o zaman çöz. Ondan evvel hazırlanıyor, acelen ne? O imam, önder; o yapacak, ondan sonra sen yapacaksın.

Efendimiz tabii her şeyi öğrettiği için bazen küçük teferruat gibi olan şeyler de geliyor. Erkek secdede durduğu zaman biraz arslan gibi heybetli duracak, kabarık duracak. Yani biraz öyle söyleyeyim. Kadının durumu farklı, kadın mahrem yerleri belli olmasın, görünmesin diye secdede derli toplu durur ama erkek şöyle arslan gibi biraz kabarık secde yapacak.

c. Peygamber SAS Efendimiz İçin Vesîleyi İsteyin!

Üçüncü hadîs-i şerif. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِذَا صَلَّيْتُمْ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ، قِيلَ: وَمَا
الْوَسِيلَةُ؟ قَالَ: أَعْلَى

دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ، لَا يَنَالُهَا إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ، وَأَرْجُو
أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ

(عب. حم. عن أبي هريرة، قال المناوي: وإسناده حسن)

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.165, no7588; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.216, no:3120; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.124, no:3478; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III. s.324, no:2284.

RE. 52/11 (*İzâ salleytüm, feselu'llàhe liye'l-vesîlete, kîle: Ve me'l-vesiletü? Kàle: A'lâ deracetin fi'l-cenneti, lâ yenâluhâ illâ raculün vâhidün, ve ercû en ekûne ene hüve.*)

(*İzâ salleytüm*) “Namaz kıldığınız zaman veya namaz kılınacağı zaman ezan okunuyor ya işte o zaman, veyahut da Peygamber Efendimiz’e salât ü selam getiriliyor, o zaman... Ne yapacak? (*Fes’elu'llàhe liye'l-vesîlete*) Benim için Allah’tan vesîle isteyin. Yani, ‘Yâ Rabbi! Peygamber Efendimiz’e vesîleyi ver.’ diye isteyin.

(*Kîle: Ve me'l-vesiletü?*) “Vesîle nedir yâ Resûlallah?” Sana vesîleyi Allah versin diye dua edeceğiz ama vesile ne? Neyi versin Allah, ne demek?” diye soruldu.

Efendimiz buyurdu ki:

(*A'lâ deracetin fi'l-cenneti*) “Cennetin dereceleri var, cennetin en yüksek derecesi el-Vesîle. Çünkü Allah’a yakınlık yeri. Onun için isimlendirilmiş, vesîle diye isimlenmesi ondan. Cennetin en yüksek derecesidir.”

(*Lâ yenâluhâ illâ raculün vâhidün*) “Bu dereceye Allah’ın yarattığı insan cinsinden, âdemoğullarından bir tek adam çıkacak.” Kim?

Peygamber Efendimiz şöyle söylemiş:

(*Ve ercû en ekûne ene hüve*) “Umuyorum ki o bir şahıs ben olacağım.” İfadesi de böyle mütevaziâne... O benim makamım diye o tarzda söylemiyor da, cennetteki en yüksek derecedir ancak o mertebe bir tek şahsa, bir

tek Ademoğuluna verilecek. Umuyorum ki o tek şahıs ben olacağım. Mütevaziâne böyle ifade etmiş. Makâm- ı Mahmûd denilen yüksek, en yüksek derece. Allah-u Teâlâ Hazretleri ona cennetin en yüksek mevkiini böyle verecek.

Tabii Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm etmek vazifemiz, âyet-i kerîme ile vazife:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ، يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

(الأحزاب:٥٦)

(*Inna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyyi, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ.*) [Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salevât getirirler. Ey mü'minler, siz de ona salevât getirin ve tam bir teslîmiyetle selâm verin!] (Ahzâb, 33/56) buyruluyor.

“—Bunda ne diyor? Niye Peygamber Efendimiz'e dua ediyoruz, salât ü selâm ediyoruz?”

Bize geliyor faydası. Çünkü sen birisine “*Es-selâmu aleyküm!*” dedin mi, o da sana, “*Ve aleyküm es-selâm*” der. Sen Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirdin mi, o da sana selâm ediyor, yaşıyorsun sen; nimete gark oluyorsun, devlete eriyorsun, rahmete gark oluyorsun. Rasûlüllah'tan 1400 yıl sonra yaşamışsın ama, yine duasını alıyorsun.

“—Neden?”

Çünkü senin selâmını melekler kabrine götürüyorlar, nurdan tabaklarda arz ediyorlar:

“—Yâ Rasûlallah! İstanbul’dan, İskenderpaşa camiinden, hacı filanca sana selam getirdi, gönderdi, buyur yâ Resûlallah!” diye arz ediyorlar.

O da selâmın karşılığını veriyor. Bir selâm edene on misli mükâfat... Çünkü hasenâtın karşılığı en aşağı bire ondur. Allah-u Teâlâ Hazretleri bir insanın nice nice dünyevî ve uhrevî ihtiyaçlarını karşılar.

Rasûlüllah’ın duasını bedavadan, kurnazlıkla elde etmenin yolu nedir?

Rasûlüllah’a dua etmektir, sen ona dua edersen, o da sana dua eder, otomatik olarak onun duasını kazanmış olursun, böylece dünya ve ahiret saadetine erer. Rasûlüllah’a salât ü selâm eden insanın kârı çok oluyor. Onun için günlük vazifelerimiz, dervişlik vazifeleri arasında Rasûlüllah’a salât ü selâm da olacak. Peygamber SAS’e en aşağı 100 defa salât ü selâm getirmek lazım.

Bir de hususi emri var. Cuma gecelerinde, yani Perşembe akşamı ezanı okunduktan sonra, Cuma gecesi başlıyor ve Cuma gündüzlerinde Efendimiz’e salât ü selâmı çok edin. Kendisinin tavsiyesi böyle, yani bana o zaman salât ü selâmı çok edin!

Neden?

Cuma hayırlı mübarek bir gündür, ona selam ettikçe insan Cuma gününde Peygamber

Efendimiz'in duasını almış oluyor. Çok istifadeli... Ümmet-i Muhammed istifade etsin, dünya ve ahiretleri mamur olsun diye Efendimiz her şeyi bildirmiş.

Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm edeceğiz, bir de vesîle isteyeceğiz. Yâ Rabbi! Vesileyi ona ihsan eyle diye o cennetin en yüksek derecesini ona talep edeceğiz, isteyeceğiz. Tabii verecek Allah, Peygamber Efendimiz bildiriyor, vereceğini zaten bildirmiş. Rasûlüllah'ın şanının, makamının, değerinin, kıymetinin ne kadar yüksek olduğunu, eşsiz, emsalsiz bir insan olduğunu, Allah'ın en sevgili kulu olduğunu hatırlamış oluyoruz. Öyle bir peygamberin ümmetiyiz!

Bizim zihnimize yerleştireceğimiz nedir?

Ben öyle bir peygamberin, o kadar yüce bir peygamberin ümmetiyim. Onun şefaatine erersem, onun yolunda yürürsem ne mutlu bana! Allah'ın en sevdiği kul, örnek insan, en güzel hayatı Allah'ın rızasına uygun sürmüş olan insan diye, insan ona o zaman daha iyi bağlanır.

d. Cenaze İçin Duanızı İçten Yapın!

Yine Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Efendimiz'in bu sefer cenazeyle ilgili bir nasihatı var, buyurmuş ki:⁴

إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْجَنَازَةِ، فَأَخْلِصُوا لَهَا الدُّعَاءَ

(د.ه. حب.ق. عن أبي هريرة)

⁴ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.346, no:3077; Deylemî, *Müsne-dü'l-Firdevs*, c.I, s.266, no:1033; Ebû Hüreyre RA'dan. *Câ-miü'l-Ehâdîs*, c.III, s.319, no:2276.

RE. 52/12 (*İzâ salleytüm ale'l-cenâzeti, feahlisù lehe'd-duâe*) (*İzâ salleytüm ale'l-cenâzeti*) “Cenazeye namaz kıldığınız zaman, (*feahlisù lehe'd-duâe*) duayı hâlisâne, içten yapın. İhlâslı dua edin!”

Çünkü çok muhtaç, zavallı, hali çok perişan... Ondan sonra onun başına neler gelecek? Sizin önünüzden kalkacak, o kabristana gidecek. Kabre konulacak, kabir onu sıkıştıracak, melekler gelecekler başına dikilecekler, sorgu sual olacak, sağına soluna bakacak kendisine bir yardım edecek kimse yok. Kara toprağın altında hali çok zor, çok zor...

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri bu kardeşimize yardımcı olsun, affeylesin, mağfiret eylesin!” diye ona ihlâsla, candan, gözümüz yaşararak dua edeceğiz.

Neden?

“—Bugün ona, yarın sana!” diyorlar ya.

Yarın da sana... Sen de bir gün cemaatin önüne getirileceksin, sen de bir gün kara toprağa gömüleceksin.

الموت كأس وكل الناس شاربه والقبر باب

وكل الناس داخله

El-mevtu ke'sün ve küllü'n-nâsi şâribuhû; El-kabru bâbun ve küllü'n-nâsi dâhiluhû.

“Ölüm bir acı şerbet ki, herkes içecek.” İstese de istemese de o kâseyi sunacaklar, ölümün

şerbetini içecek, başka çare yok. Ölümü herkes tadacak.

“Kabir de öyle bir kapıdır ki, herkes onun içinden geçecek.” Geçit... Herkesin geçeceği bir kapı. Geçmeyen, geçmeyecek yok.

Müslüman müslümanın kardeşidir, halinden anlaması, acıması lazım ve daha önceki problemleri, kavgaları bırakması lazım. Bana alacağı vardı, bir gün yan bakmıştı, bir gün benim canımı sıkacak bir söz söylemişti. Canım;

Nazar eyle itirü, Bazar eyle götürü. Yadılanı severiz, Yaradan'dan ötürü...

Bitti artık, öldü adamcağız, daha ne istiyorsun? Adam zaten ölmüş, yakasını bırak artık. O zaman ihlâsla ona dua etmek lazım. Küçük şeyleri affetmek lazım.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi affedici olmaya teşvik buyuruyor:

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَآظِمِينَ
الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ، وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ

(آل عمران: ١٣٤)

(Ellezîne yünfiküne fi's-serrâi ve'd-darrâi ve'l-kâzimine'l-gayza ve'l-âfîne ani'n-nâs, va'llâhu yuhibbü'l-muhsinîn) [O takvâ sahipleri ki, bollukta da, darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah

da güzel davranışta bulunanları sever.] (Âl-i İmrân, 3/134)

“—Affedeceğim ama ne olacak?”

Allah affedenlere çok büyük mükâfatlar veriyor, onları kazanacaksınız.

e. Cemaatin Abdestinin Güzelliği

Huzeyfe RA’dan. Peygamber Efendimiz enteresan bir hususu söylüyor. Buyuruyor ki:⁵

إِذَا صَلَّيْتُمْ خَلْفَ أَيْمَتِكُمْ، فَأَحْسِنُوا طُهُورَكُمْ؛

فَإِنَّمَا يُرْتَجُّ عَلَى الْقَارِيءِ

قِرَاءَتُهُ، بِسُوءِ طَهْرِ الْمُصَلِّي خَلْفَهُ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ حَذِيفَةَ)

RE. 52/13 (*İzâ salleytüm halfe eimmetiküm, feahsinû tuhûraküm; feinnemâ yürtecü ale’l-kàrii kırâetuhû, bi-sûi tuhri’lmusallî halfehû.*)

(*İzâ salleytüm halfe eimmetiküm*) “İmamlarınızın arkasında namaz kılarken, (*feahsinû tuhûraküm*) abdestinizi güzel almış olun. Abdestiniz iyi alınmış, eksiksiz, kusursuz bir abdest olmuş olsun. (*Feinnemâ yürtecü ale’l-kàrii kırâetuhû, bi-sûi tuhri’lmusallî halfehû*) Çünkü imamın okuması, arkasındaki namaz kıldıracağı cemaatin abdesti bozuk ise, iyi alınmamışsa ondan etki-

⁵ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.266, no:1032; Hatîb-i Bağdâdî, *elMüttefik ve’l-Müfterik*, c.III, s.16, no:743; Huzeyfe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.322, no:26236; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.318, no:2274.

lenir. İmam şaşırır, kıraatini güzel yapamaz ve saire...Yani arkasındaki adamın abdestindeki bozukluk imama tesir eder.”

Sübhanallah! Arkadaki, imamın arkasında namaz kılan cemaatin abdest almaktaki eksiği, kusuru, imamın kıraatine, okumasına, huzuruna, vazifesini doğru düzgün yapmasına tesir ediyor, engel oluyor. Karıştırtıyor kıraatini, şaşırtıyor.

Vaaz da öyledir, başka kitaplardan okumuştum ki dinleyenin ihlâsı, konuşan vâize tesir edermiş; o zaman o güzel konuşurmuş. Dinleyenin ihlâssızlığı da tutukluğa sebep olurmuş. Hutbede ve vaazda dinleyenin ihlâssızlığı, kalbinin fesatlığı, kötülüğü menfî olarak tesir edermiş. Birbirine bağlı, mânevî bağlarla irtibatlar var, birisi ötekisine tesir ediyor.

Tabii o imam kimdir?

Cemaatin Allah'ın huzuruna öne sürdüğü sözcüsüdür.

Yani imam kim? Başına kavuğu geçirmiş öne geçmiş, imam kim?

İmam senin görevlin, senin sözcün. Allah'ın huzurunda senin namına kıraat ediyor, Allah'ın rahmetini istiyor, Allah'tan senin namına talepte bulunuyor, senin sözcün. Bir grup halinde, insan bir heyet halinde büyük bir dergâha giriyor, bir sözcü var, o konuşuyor; herkes konuşamaz ki, her kafadan bir ses çıkmaz ki!

İmam o. E sen şimdi arkada imamın konuşmasını, kıraatini bozacak bir durumda olursan, sen kendin zarar edersin. Çünkü imam senin

görevlin. Netice itibariyle senin vazifeni yapıyor. Onun vazifesini güzel yapması, senin Allah indinde derece kazanmana sebep olacak, onun için abdesti güzel almak lazım. Namaz kılmak abdest almaktan, hatta abdest bozmaktan başlıyor. Her zaman söylüyoruz.

Allah rahmet eylesin, Yuvalı Hoca varmış Ankara'da, çok gözü yaşlı bir vâiz, ihlâslı bir kimse imiş. Bizim komşular anlatırdı, biz tanımaya fırsat olmadan, biz Ankara'ya gitmeden önce yaşamış, vefat etmiş. Çok ihlaslı olduğunu söylerlerdi, methederlerdi. Cemaate inceden inceye nasıl abdest alacağını, nasıl abdest bozacağını çok güzel anlatırmış... Çünkü her şeyin bir anahtarı, girişi var; namazın anahtarı abdest. Abdest güzel olmazsa namaza giriş güzel olmaz.

Bu abdestin güzel olması için de yüznumaradan işin tedbirinin güzel alınması lazım.

Ne bakımdan?

Bir kere yüznumarada paçasına, üstüne başına pisliğin bulaşmaması ve sıçramaması lazım. Bu çok önemli. Yüznumaraya gireceği zaman ayaklarını kıvırsın. Pantolonunun paçaları umumiyetle aşağıdan su alabilir. Aşağıdaki su da temiz değildir. Oradan birazcık su aldı mı paçalar, namazı olmaz.

Neden?

Elbisesi pis oldu mu namaz kabul olmaz da ondan.

Hocam çok güzel kıraat ettim de, bilmem huşu

ile kıldım da, aklıma hiçbir şey getirmedi.

“—Ama pantolonun pisti, paçası pisti.”

Onun için ben golf pantolonlarını çok seviyorum. O moda niye kalktı anlamıyorum. Eskiden bir golf pantolonlar vardı, paçası geniş değildi, çorabın içinde oluyordu, yere hiçbir şeyi değmiyordu. Golf pantolon veya şalvar, bileziği dar, aşağıya hiç dökülmeyen bir şey. Çok önemli yani, bu bol paçalar mutlaka yere sürtünüyor.

Bir de insan pantolonunu sıyırma durumunda daha da aşağı indiği için kıyafetlerin aşağıdan ıslanma ihtimali çok oluyor. Bu bir. Küçük abdestini yapıyorsa etrafa sıçratma ihtimali oluyor. Adam dikiliyor, yüznumaranın ışığı yok, karanlık, benzin istasyonunda otomobil, otobüs durmuş, yüznumaraya giriyor, sen dışardan duyuyorsun şırıltısını. Adam içerde küçük abdestini yapıyor diye anlıyorsun.

Şimdi onun elbisesi, pabucu, pantolonu, ve sairesi sıçrantılarla kirleniyor, onunla namaz olmaz. Onun için sıçramamasına da dikkat etmek lazım. Bulaşmamasına dikkat edecek bir; aşağının, paçasının ıslanmamasına, sıçramamasına dikkat edecek, iki...

Yüznumara taşına herhangi bir şekilde oturuluyor, yüznumara taşının ön tarafı düz, oturduğu zaman oraya küçük abdestini yaparken idrar kuvvetle çıkıp da yüznumaranın taşına dik geldi mi şaldır şuldur, her tarafa sıçrıyor, o da olmuyor.

Eskiler o ön tarafı boşluk yapmışlar. Ben mesela, eski paşaların yaptırdığı camilerin

yüznumaralarına Anadolu'da hatırlıyorum, o kadar güzel yapmış ki hiçbir şey bir yere çarpmaz; hiçbir su hiçbir yere çarpmaz, aşağısı geniş yapmış. Sıçratma meselesine çok dikkat etmek lazım, kabir azabının çoğu idrar sıçrantısından olur.

Üçüncüsü, mümkünse idrardan sonra ve büyük abdestten sonra yıkayıp kurulanmak lazım. Şimdi bu kurulanmanın da suyunun tam alınması gerekiyor, bu da önemli.

Dördüncüsü, eğer idrar tam arkası beklenmeden yüznumaradan kalkılmışsa... Şimdi yüznumaraya girdi, idrarını yaptı, kendisini bekledim sandı ama tam beklemedi, birkaç adım yürüyüp merdivenlerden çıkıp *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* deyip şadırvanın tahtasına oturduğu zaman, oradan birkaç damla külotuna çıkıveriyor.

Neden?

Yollarından, güzelce sıvazlayıp, sonunu mutlaka almak lazım. İçinde idrar kaldı mı oturuşta, kalkışta çıkar. Denenmiş bir şeydir ki abdest aldıktan sonra, şöyle bir dikkat eder, sıvayıp bakarsanız, ucunda ıslaklık var. Demek ki idrar tam kesilmemiş, ona dikkat etmek lazım. Abdestin içerde kalmaması önemli.

Bunları niye böyle sıralıyoruz?

Sen zahmet çekiyorsun buraya geliyorsun, namaz kılıyorsun; abdest olmayınca namaz olmuyor ki. Abdest olmayınca namaz olmuyor, onun için söylüyoruz. Bütün bunların hepsine dikkat edecek, ondan sonra abdest almaya oturduğu

zaman, abdest suyunu da şaldır şuldur, paldır küldür üstüne başına sıçratmayacak. Onu da güzel bir şekilde alacak. Ondan sonra yıkadığı uzuvlarda boş, ıslanmamış, yıkanmamış kısım bırakmayacak.

Gözünün etrafını iyi yıkamıyor, yıkamamış olabiliyor; yanaklarının, kulaklarının şu kenarları yıkanmamış olabiliyor, yüzünü yıkıyorum diye şöyle yapıyor. İyi tamam, burasını yaptın ama böyle bu kadar, kedinin yüzünü diliyle böyle yaptığı gibi, öyle şey yapıp da şu kadar şöyle yapıyor, buraları hiç ıslanmadı. Halbuki şöyle suyu alacak, yüz denilen kısmın her tarafına suyu ulaştıracak. Gözünün o pınarlarının olduğu yerler bile su girmemiş yer kalmayacak.

Sonra elini yıkıyor, dirseği yıkanmıyor. Umumiyetle dirseği yıkanmıyor. Gel bakayım buraya, bak şurada hiç ıslaklık yok, halbuki dirsekten iki üç parmak yukarıya kadar buranın tamamen yıkanmış olması lazımdı... Abdest olmuyor. Abdest olmamış, tutmamış, yapılmamış olduğundan namaz olmuyor. Namaz olmayınca hem boyunda borç kalıyor hem de umduğu faydalar elden kaçmış oluyor. Onun için bunlara çok dikkat etmek lazım.

Kendisi için dikkat etmesi lazım, bir. Kendisine zarar verdiği gibi bu bozukluktan dolayı imama, böylece cemaate de zarar veriyor, iki. İmama zarar verince, yalnız kendisine değil cemaate de zarar vermiş oluyor. Ârif bir kimse, bu işin farkına varan, mânevî bakımdan mâneviyatı gelişmiş bir kimse gelip yakasına yapışabilir. Ya senin yüzünden imamımız vazifeyi güzel

yapamadı diyebilir. Yani başkasına da zarar oluyor.

Demek ki kötü bir insanın zararı sadece kendisine olmuyormuş, başkasına da zararı oluyor. İyi bir insanın herkese faydası oluyor, kötünün de herkese zararı oluyor.

f. Namaz Kılarken Eteğiniz Yerde Sürünmesin!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا صَلَّيْتُمْ فَارْفَعُوا سَبَلِكُمْ، فَإِنَّ كُلَّ شَيْءٍ أَصَابَ
الأَرْضَ مِنْ سَبَلِكُمْ،

فَهُوَ فِي النَّارِ

(خ. فى التاريخ، طب. هب. عن ابن عباس)

RE. 52/14 (*Izâ salleytüm ferfeù sebeleküm, feinne külle şey'in esâbe'l-arda min sebeliküm, fehüve fi'n-nâri.*)

“—Namaz kıldığınız zaman eteğinizi kaldırın, sürünmesin, çünkü eteğin ne kadarı toprağa, yere değiyorsa, o cehennemdedir.”

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.261, no:11677; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.146, no:6130; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.64, no:1585; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.182, no:2219; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.251; Buhârî, *Târihi Kebîr*, c.VI, s.401; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.334, no:19135; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.323, no:2283.

İsbâlu'l-izâr derler, yani giyilen elbisenin uç tarafı uzun olur da yere sürünürse bu makbul bir şey değil; öyle olmayacak, yere sürünmeyecek. Peygamber Efendimiz;

“—Bu yere sürüneni cehennemdedir.” diyor.

O halde elbise biraz kısa olacak.

Tabii bu entariye göre, demin ben pantolona göre söyledim. Biz pantolon giyiyoruz, bazı ülkelerde entari, bol erkek entarisi giyilir. Mesela Mısırlılar, Kuzey Afrikalılar çok bol entari giyerler. Sudanlılar şöyle uzun erkek entarisi giyerler; o yere sürtünürse, sürtünen kısmı cehennemdedir. Onun için yerden yüksek olacak, çekilmiş olacak, yere sürünmeyecek.

Neden?

Yere sürtündü mü pislenir de ondan, pislenmese temiz yerde bile yere sürtünse o zaman kibir oluyor. Eteğin uzun olması, yerde sürünmesi kibirden oluyor. O bakımdan da makbul değil. Kalkık olacak, kısa olacak. Yerden yüksekte olacak.

g. Sabah Namazından Sonra Uyumamak

İbn-i Abbas RA'dan.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا صَلَّيْتُمُ الْفَجْرَ، فَلَا تَنَامُوا عَنْ طَلَبِ أَرْزَاقِكُمْ

(طب. عن ابن عباس)

⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.21, no:9299; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.318, no:2273.

RE. 52/15 (*İzâ salleytümu'l-fecre, felâ tenâmû an talebi erzâkiküm.*)

“—Sabah namazını kıldınız mı, rızkınızın kazanılması için çalışmaktan geri kalıp da tekrar uykuya yatmayın, rızkınızın peşine koşun.”

Sabah namazını kıldınız mı, tekrar yatağa cump yatmayın, rızkınızın peşine koşun. Peygamber Efendimiz, “Rızkınızı talep etmeyi bırakıp da uykuya yatmayın.” diyor.

Bir insan sabah namazını kılacak, Efendimiz’in âdeti ve hadîs-i şeriflerde bize söylediği, sabah namazından sonra güneş doğup yarım saat geçinceye kadar camide ibadetle, zikirle, dua ile Allah’ın rızasına uygun bir şekilde meşgul olacak. Ondan sonra işrak namazı denilen, güneş şarktan doğduktan sonra şöyle bir müddet ufuktan yükselip de kırmızı bir daire, bakılabilecek bir şekilde görünecek kadar yükseldiği zaman Allahu ekber diyecek, işrak namazını kılacak, çok sevap.

“—Kim böyle namazdan sonra ibadete oturur, dualar eder, işrak vakti gelince kalkar işrak namazını kılsa, o gün kabul olmuş, tam, eksiksiz bir hac ve umre sevabı kazanır.”

İmam Tirmizî hasen hadis olarak Enes RA’dan rivayet etmiş. İmam Ebû Davud’da ve daha başka kaynaklarda var.

Bu önemli, yani günün evvelinde Allah’a dua niyaz ile, camide zikir ü fikr ederek güne başlamak, güneşin doğuşuna, o ana böyle bir ibadet haliyle girmiş olmak, bu çok sevaplı.

Ondan sonra ne yapacak?

Ondan sonra kalkacak, işine gidecek, dükkânını açacak, artık rızkını Allah'tan isteyecek.

Her sabah Besmele'yle açılır dükkânımız. Hakk'a iman ederiz, Müslümandır şânımız.

Çünkü, “Benim ümmetimden sabahın erken vaktinde kalkıp çalışanlara Allah bereket versin!” diye, Peygamberimiz'in duası var. Geç kalmayacak, erkenden işine bakacak.

Şimdi o yapılamıyor, mesela ben şahsen zor yapıyorum.

Neden?

İkide iki buçukta yatıyorum. Misafir geliyor, konferans oluyor, yazı çizi oluyor, bilmem ne oluyor. E şimdi ben işrakı kıldıktan sonra sallanmaya başlıyorum, ben sallanmasam cami sallanıyor. Yer sallanıyor, o zaman kalamıyorum. Eh hadi benim özel bir durumum var ama normal olarak sizlerin gününüzü nasıl planlamaya çalışması lazım? Yatsıdan sonra erken yatıp, tehecüde kalkıp, uykunuzu önceden almış olmanız lazım.

Millet ne yapıyor?

Eskiden dedelerimizin huyu, âdeti şöyleydi; akşam ezanında evin bütün fertleri; delikanlısı, babası, herkes evde bulunurdu.

Neden?

Oruç açılma vaktidir, akşam namazında evde bulunmak âdetti, kuvvetli âdetti. Kimse akşamdan sonraya kalmazdı, biz kalırsak,

akşamdan sonraya kaldık, eve akşam namazından sonra gittik diye ödümüz patlardı. Büyüklerimizden gördüğümüz böyleydi. Bu çok güzel bir adet çünkü insan oruç tutabilir ve saire olur, akşam namazında evde olması lazım.

Ama şimdi memuriyetten, işinden bir kere o vakitte gelemiyorlar. Neden?

İşi kaydırmışlar, sabahtan geç başlanıyor, millet de müşteri de öyle; akşam geç vaktine kalınıyor, akşama gelemiyor; yatsıya bile gelemiyor, birde yollar uzak oluyor filan.

Oradan kaybediyoruz bir.

Ondan sonra yemek yeniliyor, ondan sonra keyif, televizyon başlıyor; televizyonda programlar, birinci, ikinci, beşinci, onuncu, on beşinci kanal, elinde kumanda var, tık tık tık onu onu değiştiriyor. Birisinden birisi onu mutlaka bir tuzağa düşürüyor. Birisinden vazgeçse, kurtulsa, ötekisinde hadi şunu seyredelim, hadi bunu seyredelim, şurası da güzelmiş, burası da iyiymiş filan derken saat 12, bir oluyor, ondan sonra sabahleyin uykusunu alamamış olduğundan keyfi olmuyor.

Halbuki eski dedelerimiz ne yapardı?

Güneş battıktan sonra herkes evinde olurdu, yemeğini yemiş olurdu, yatsı namazını kılardı, yatsıdan sonra erken yatarlardı. Sahâbe-i kirâm yatsıdan sonra birbirleriyle söz açmazlarmış, mahsustan dargın gibi acele evlerine dağılırlarmış!

Neden?

Bir merhaba dese, bir söz açsa, söz uzar, teheccüd zarara uğrar diye yatsıdan sonra birbirlerine biraz dargın gibi –gündüz konuşurlarmış ve saire de– hemen evlerine dağılırlarmış, hemen istirahat...

Şimdi biz bunu yapamıyoruz. Akşamleyin eve gelemiyoruz, yatsıda kılıp hemen yatmaya geçemiyoruz, uykuyu almıyoruz, ondan sonra da sabaha kayıyor işler; sabahleyin de esnaf bereketli vakti kaçırıyor.

Avrupaî, gayri İslâmî âdetler yerleşmiş. Efendimiz, “Sabah namazından sonra uyumayın.” buyurmuş. Onun maddî bakımdan sıhhî zararları olduğunu da söylüyorlar. Yani güneş doğduktan sonra bir insan uyursa, o vakitlerde vücuduna da yaramadığını, faydalı olmadığını da söylüyorlar. O zaman uyumayacak da mümkünse öğleye yakın bir kaylûle uykusu var, o çok şifalı. Kaylûle uykusu, öğleden yarım saat, 45 dakika önce veya öğleden sonra, gündüz hafif bir uyumak.

Bunu Efendimiz tavsiye ediyor, “Gündüz uyuyun, çünkü bu gece ibadetine size destek verir.” diyor. Doğrudur, gece teheccüde kalkan bir insan -Doğrudur sözü bile fazla, Peygamber Efendimiz buyurduğuna göre başımızın tacıdır. Tecrübeyle anlıyoruz öyle olduğunu demek istiyorum. Teheccüde kalktı mı, sabah namazını kıldı mı, çalıştı mı, öğleye doğru artık altı-yedi saat mesai yapmış oluyor, orada bir dinleniyor. Dinlendikten sonra, öğleden sonrası, akşamı, yatsısı dinç oluyor, tekrar uyuyacağı zamana kadar zinde bir hayat sürmüş oluyor. İlim

öğrenecekse, çalışma yapacaksa kafası dinç oluyor, hangi çalışmayı yapacaksa rahatlıkla yapabiliyor.

Mümkünse, elinde imkânı olan hayatını böyle planlasın.

Nasıl planlayacak bir daha söyleyelim:

Akşam ezanında evde olmak, yatsıdan sonra oyalanmayıp yatmak, teheccüde mutlaka kalkmak, teheccüden sonra sabah namazını mutlaka camide kılmak, sabah namazından sonra güneş doğuncaya kadar işrak vaktini beklemek, işrak vaktinden sonra rızkını kazanmaya gitmek, öğleyin, öğleden biraz önce biraz sonra -ama öğleden biraz önce olursa daha iyi, çünkü aç karnına istirahat daha çok iyi olur.- biraz istirahat edecek. O zaman vücudu çok dinç olur.

Amerikalı zenginlerin hayatını birisi etüt etmiş grafik yapmış, istatistik yapmış adamlar çabuk ölüyorlar.

Neden?

Kafasının telaşı, yorgunluğu fazla. Hani büyük başın telaşı büyük, çok olur derler. Bir sürü üzüntü; gemileri battı, şu oldu, bir gitti memur hıyanet etti, müdür istifa etti vesaire... Zenginler 40- 45 yaşı civarında çabuk ölüyor. Ben de tespit ettim, padişahlar da çabuk ölüyor.

Neden?

Telaşı çok, bütün milletin telaşı başında. Balla kaymakla beslendiği halde padişahlar çabuk

ölüyor. Ama Amerika'da yapılan incelemeye göre milyarderlerden, zenginlerden bir tanesi, 70 küsur yaşına kadar yaşamış. Şimdi istatistiği yapan adam merak etmiş, ya öteki milyarderler çabuk ölüyor, 50 yaşında, 45 yaşında adamlar ölüyorlar; o heyecana, telaşa kafası dayanamıyor ölüyor. Bu niye çok yaşadı?

Şu özelliği bulmuş, adam öğleyin istirahate çekiliyormuş, mutlaka bir saat uyuyormuş. Dinçliği orada... İslâm uleması da, Osmanlı uleması da gece teheccüde kalkar, ibadetini yapar ve saire... Gündüzleyin birazcık uyur; hem gecesini daha iyi değerlendirmiş olur, hem de vücudu dinç olur. 90 yaş yaşıyor, 100, 120, 130, saç sakalı ağarıyor, pîr-i fâni, mübarek insan oluyor,

daha da iyi oluyor. Ulemanın kocası kocadıkça koç oluyor; tecrübesi, bilgisi, görgüsü artıyor, tam böyle ârif, kâmil bir pîr oluyor.

Eh, biz de hayatımızı öyle planlayalım!

h. Her Namazdan Sonra Okunacak Tevhid

Sonuncu hadîs-i şerif. Bu hadîs-i şerif Berâ ibn-i Âzib RA'dan. Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:⁸

إِذَا صَلَّيْتُمْ صَلَاةَ الْفَرَضِ، فَقُولُوا فِي عَقِبِ كُلِّ
:صَلَاةٍ، عَشْرَ مَرَّاتٍ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ

⁸ *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.130, no:3465; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.319, no:2275.

الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلِيٌّ

كُلُّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛ يُكْتَبُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ، كَأَنَّمَا أَعْتَقَ

رَقَبَةً

(الرافعي عن البراء عن علي)

RE. 52/16 (*İzâ salleytüm salâte'l-fardi, fekülû fî akıbi külli salâtin, aşra merrâtin: Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü, ve lehü'l-hamdü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr; yüktebu lehû mine'l-ecri, keennemâ a'teka rakabeten.*)

“—Farz namazı kıldıktan sonra, hemen onun arkasında on defa; (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) deyin.

On defa... Böyle yaparsanız ne olur?

“—Böyle yapan kimseye bir köle âzad etmiş gibi sevap verilir.”

Sabah namazından sonra yapıyoruz. Müezzin kenardan hafif sesle —o biraz yaklaşmaz mikrofona— yapıyor, herkes de sesli olarak (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) diyor ama, her farz namazın arkasından yapılacak bu... Özel olarak siz kendiniz kıldığınız zaman da mümkünse bunu yapmaya çalışın!

Çünkü bir köle âzad etmek az bir şey değil, köle bayağı büyük bir rakam... O zaman köle

âzat etmek kolay bir iş değil, çok büyük bir masraf. Bugünün parasına vurulacak olursa köle 100 milyonluk hayır, kazanç gibi bir şey oluyor. Basit bir şey değil... Bir araba gibi, arabadan daha kıymetli... İnsanın atı olur, devesi olur, kölesi olur. Deve laf anlamaz ama köle laf anlar, git tarlayı kaz, git hurmayı topla, git su getir, şurayı temizle, şunu yap bunu yap yani adam yan gelip yatacak, şiltesine yaslanacak, kölesi iş yapacak, sıcakta terleyecek.

Köle kıymetli, bir köle âzad etmek de çok sevaplı. Çünkü insanın canı ciğeri, bütün işlerini gören bir insan, Allah rızası için âzad ediyor. Bir köle âzad etmiş gibi sevap oluyor. Köle âzad etmek neymiş diye bilmediği için insan kıymetini anlamaz.

Sabahleyin de, o sabahleyin işrak vaktine kadar durmak hakkında da çeşitli hadisler var dedim. Bir hadîs-i şerifte diyor ki Peygamber Efendimiz; “—Sabahleyin işrak vaktine kadar durursa İsmail aleyhisselam’ın sülalesinden soylu, asaletli bilmem kaç tane köle âzat etmiş gibi sevap kazanır.” Bir hac ve umre sevabı kazanır, ayrıca İsmail AS Arapların ecdadı, peygamber; İbrahim AS ile beraber Kâbe’yi bina etmiş. Oraya gömülmüş.

En soylu kim?

Arapların bölgesinde İsmail AS. Onun soyundan şu kadar köle âzad etmiş gibi, unuttum rakamını, dört müydü daha fazla mıydı, hadîs-i şerifi unuttum rakamı yanlış söylemeyeyim diye de söylemiyorum, köle âzad etmiş gibi de sevap

kazanıyor, o gün rızkı da bol oluyor. Ölürse imanla göçmesine de sebep oluyor. Onun için sabahı böyle şey yapmayı hiç kaçırmamak lazım.

Her namazın arkasından da on defa bunu söylemek, bu da her gün beş tane köle âzad etmek demektir, bu da büyük sevaptır, insan Allah'ın izniyle âhirette bunun çok faydasını görür. Bunu on defa böyle ağır ağır diyecek: (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr*)

Ne demek: (*Lâ ilâhe illa'llâh*) “Ancak ve ancak Allah-u Teâlâ Hazretleri var, ondan başka ilâh yok! (*Vahdehû*) O bir tektir. (*Lâ şerîke lehü*) Eşsizdir, şerîki nazîri yoktur. (*Lehü'l-mülkü ve lehü'lhamdü*) Mülk, egemenlik onundur. Hamd ona aittir.”

Hani diyorlar ya şimdi: “Egemenlik milletindir.”

Kimi kandırıyorsunuz ya? Bir kere egemenlik milletin derken, kasdınız milletin sözü dinleniyor demekse, kimi kandırıyorsunuz, milleti dinleyen kim? Milletin malını yersiniz, milletin işini doğru yapmazsınız, millete çeşit çeşit ne geldiyse, düşmandan çok rüşvet yiyen, şunu yapan, bunu yapan insanlardan geldi.

Eğer kasdınız hâkimiyet, demokrasi, onların dediği olur filansa, Allah'ın dediği olur. Egemenlik, mülk, hâkimiyet Allah'ındır. Mülk “egemenlik” demek. Yani mal mülk manasına, şu ev, şu apartman Allah'ın, o mânaya değil. Mülk “egemenlik”, “meliklik” demek hükümdarlık

Allah'ındır. Hüküm Allah'ındır demek.

(*Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü*) "Mülk onundur, egemenlik, hükümranlılık, hükümdarlık, sözü geçirme o'nundur. Allah'ın sözü geçer, Allah'ın buyruğu olur ve hamd onadır. (*Ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) O her şeye kâdirdir."

"—Ee, ne olacak, her şeye kâdirdir." ne demek?

Allah'a sığın, Allah'a tevekkül et, Allah'tan iste, Allah kâfi gelir demek. İnsan Allah'a hakkıyla tevekkül etse, idrak ederek, şuurlu tevekkül etse, Allah onun her işini çok mükemmel tarzda rast getirir ve görür. Duasını kabul eder.

O şuuru vermeye vesile olacak, her gün on defa, on defa söyleye söyleye günde 50 tane eder. İnsan 50 yıl boyunca, günde 50 defa bunu böyle söyleye söyleye bir gün gelir de mermere bile damlalar iz bıraktığına göre, bu adam *Lâ ilâhe illa'llâh*'ı içine iyi yerleştirir; egemenliğin Allah'ın olduğunu bilip ona iyi tevekkül eder. Ancak Allah'tan ister, ancak Allah'tan umar, Allah'tan gayrısından korkmaz bir insan hâline gelir.

Mermer bile olsa, insanların tuttuğu, ellediği yerlerde demir bile olsa aşınıyor. Ayakların basıldığı yerlerde, merdivenlerin uçlarına koydukları metaller bile aşınıyor; kapıların halkaları demir bile olsa, mermer bile olsa zamanla eriyor. İnşallah, bu sözler de bir gün gelir tesir eder diye söylemek lazım!

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
21. 03. 1993 - İskenderpaşa Camii

Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

